

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

www.idi.org.il

אפריל 2026

הדיון בבג"ץ על המשך כהונת חה"כ בן גביר כשר לביטחון לאומי

ביום רביעי, 15 באפריל 2026, ידון בית-המשפט העליון, בהרכב מורחב של תשעה שופטים, בעתירות שהוגשו נגד המשך כהונתו של חה"כ איתמר בן גביר כשר לביטחון לאומי, על-רקע טענות למעורבותו הפסולה בפעילות משטרת ישראל ופגיעה בעצמאותה המקצועית. מה הייתה השתלשלות העניינים בהליך המשפטי עד כה, מהם הכללים החלים על מעורבותו של השר בעבודת המשטרה ומהן טענות שני הצדדים ביחס לעתירות?

סקירה מאת עו"ד מירית לביא

תקציר

אחת השאלות המרכזיות ביחסים בין הדרג הפוליטי לבין משטרה היא גבולות ההתערבות של השר הממונה: מצד אחד, לשר יש אחריות ציבורית ביחס לפעילות המשטרה; מצד שני, הפעלת הסמכויות המשטרתיות חייבת להישאר בידי הדרג המקצועי, כדי שלא יעשה שימוש פוליטי בכלים שיש ברשותה. המתח הזה עומד בלב הדיון הקרוב בבג"ץ על המשך כהונתו של חה"כ איתמר בן גביר כשר לביטחון לאומי.

כבר בעת מינויו של חה"כ איתמר בן גביר לשר לביטחון לאומי עלו טענות כי המינוי בלתי-סביר באופן קיצוני בשל התבטאויותיו הגזעניות ועברו הפלילי. בית המשפט סבר אז שהמינוי אמנם מעורר קושי, אך אינו בלתי-סביר באופן קיצוני, ונמנע מהתערבות בהנחה שעצמאות המשטרה תישמר. מאז, בעקבות שורה של אירועים והתנהלות שנויה במחלוקת של השר, כולל מעורבות בפעילות מבצעית של המשטרה, התערבות בחקירות ובמינויים – הוגשו עתירות חדשות הקוראות לראש הממשלה להפעיל את סמכותו ולהעביר את השר מתפקידו. בהמשך לכך, קבעה היועצת המשפטית לממשלה כי התנהלות השיטתית של השר פוגעת בעצמאות המשטרה ובשלטון החוק, וביקשה מבית המשפט להטיל על ראש הממשלה לנמק מדוע אינו פועל להעביר את השר כהונתו.

ראש הממשלה טוען, מצדו, כי לבית המשפט אין סמכות להתערב בהרכבה של הממשלה, רק בשל עמדתו האידיאולוגית של שר וניסיונו לקדם מדיניות במשרדו. השר עצמו דוחה את הטענות וטוען כי פעל במסגרת סמכותו וכי מדובר בפגיעה בזכויותיו הפוליטיות.

השאלה שצפויה לעמוד במוקד הדיון הקרוב בבית-המשפט, אם כן, היא האם התנהלותו של בן גביר בתפקיד השר הופכת את סמכות ראש הממשלה להעביר את השר מכהונתו לסמכות שחובה להפעילה (וכפי שטוענת היועצת המשפטית, בשונה מעמדת רה"מ ובן גביר, החובה להפעיל סמכות זו עשויה לחול גם אם לא קיים הליך פלילי נגד השר).

מה הייתה השתלשלות העניינים שהובילה לדיון בבג"ץ?

בדצמבר 2022, סביב מינויו של חה"כ איתמר בן גביר לתפקיד השר לביטחון לאומי, הוגשה עתירה שביקשה למנוע את המינוי בטענה שהוא בלתי-סביר באופן קיצוני, לאור התבטאויותיו הגזעניות ועברו הפלילי של חה"כ. **בפסק דין** שניתן בפברואר 2024, סבר בית-המשפט כי המינוי מעורר קושי, אך לא מצא אז שהוא בלתי-סביר באופן קיצוני, בין היתר בעקבות הצהרתו של בן גביר כי שינה את דרכיו ואורחותיו. פסק הדין התבסס על ההנחה שהשר אינו משמש כ-"מפכ"ל על" ועל ההנחה ש"יתישמר עצמאות המשטרה וגופים נוספים הכפופים למשרד לביטחון לאומי".

אמיר אלשטיין
יו"ר הוועד המנהל

הנשיא העשירי ראובן ריבלין
יו"ר של כבוד

יוחנן פלסנר
נשיא

חברי הוועד המנהל

עו"ד ליאת אהרנסון
פרופ' ורד וניצקי-סרוסי
ד"ר חן ליבנושטיין
מל מועלם
שגירי לשעבר שלי מרידור
פרופ' פאדיה נאסר אבו-אלהיג'א
עו"ד אבי פיישר
ד"ר מיכל צור
יוסי קוצ'יק

המועצה הבין-לאומית

פרופ' רונלד דניאלס, יו"ר

השופטת רוזלי טילברמן אבלה, קנדה
אן אמלבלאום, ארה"ב
השופטת דורית בניש, ישראל
השופט סטיבן בריר, ארה"ב
פרופ' משה הלברטל, ישראל
פרופ' כריסטוף מקשיט, גרמניה
ד"ר שרון נוריאן, ארה"ב
השופט אברהם סופר, ארה"ב
ברט סטפנס, ארה"ב
פרופ' גרהרד קספר, ארה"ב
הארייט שליפ, ארה"ב

סגני נשיא

פרופ' סווי נבות, מחקר
ד"ר ישי ג'סיין פרס, אסטרטגיה

עמיתים בכירים

פרופ' תמר הרמן
פרופ' נתן זוסמן [אורח]
פרופ' עמית כהן
מד תומר לוזן [אורח]
פרופ' יותם מרגלית
פרופ' דניאל טטמן
פרופ' בני פורת
פרופ' קרנית פלוג
פרופ' מרדכי קרמיניצ'ר
פרופ' גרעון רהט
ד"ר תהילה שורץ אלטשולר
פרופ' יובל שני

מייסדים

ד"ר אריק ברמן
ברנד מרבוט (1929-2024)
מוכרי המדינה ג'ורג' שולץ (1920-2021)

בהמשך, בעקבות התנהלות השר, הגישו אזרחים פרטיים לבג"ץ ארבע עתירות חדשות, במסגרתן ביקשו מהשופטים להורות לראש הממשלה להפעיל את סמכותו לפי סעיף 22(ב) לחוק-יסוד: הממשלה ולהורות על העברת חה"כ בן גביר מתפקידו כשר לביטחון לאומי. בעקבות זאת, ולאחר שורת אירועים הקשורים בהתנהלותו של השר שהצביעו על קושי להבטיח שהמשטרה תפעל מתוך נאמנות לכלל הציבור, [פנתה](#) היועצת המשפטית לממשלה לראש הממשלה בבקשה שישקול מחדש את עמדתו בעניין כהונת השר.

בתחילת 2025 התפטר בן גביר מתפקידו בשל החתימה על עסקה לשחרור החטופים. זמן קצר לאחר שחזר למשרדו (למרות עמדת היועמ"שית לפיה לא ניתן למנות אותו לתפקיד), ובעקבות שיח בין לשכת היועמ"שית ללשכתו של השר – גובש באפריל 2025 מסמך עקרונות ביחס לממשק בין השר לביטחון לאומי לבין משטרת ישראל. למרות שלמתווה [היה פוטנציאל](#) להיות פתרון אמצע יצירתי שיגדיר באופן מידי גבולות ברורים יותר בנוגע ליחסי השר והמשטרה, בספטמבר 2025 עדכנה היועצת את בית-המשפט כי המתווה [לא סייע](#) בהבטחת עצמאות המשטרה, ובתחילת דצמבר כתבה לראש הממשלה כי לא ניתן עוד להגן על עצמאות המשטרה מפני התערבות בה ומפני גגיעה בשלטון החוק ובזכויות אזרחי המדינה.

בתחילת ינואר 2026 [הגישה](#) היועמ"שית לבג"ץ את עמדתה המקדמית ביחס לעתירה, וביקשה להוציא צו על-תנאי שיעביר את נטל השכנוע אל ראש הממשלה לנמק ולשכנע מדוע לא יפעל לאלתר להפסקת הפגיעה בעצמאות המשטרה ובאופייה הממלכתי והא-פוליטי בדרך של העברת השר מכהונתו, וזאת לאחר שנמנע מלעשות זאת עד כה. כחודש לאחר מכן החליטו שופטי בג"ץ להורות על מתן צו על-תנאי המופנה לראש הממשלה, המורה לו לבוא ולהסביר מדוע לא יורה על העברתו של בן גביר מתפקידו כשר לביטחון לאומי. החלטה זו התקבלה לאחר שהשופטים בחנו את טענות הצדדים, ולאור העובדה שראש הממשלה לא התייחס (לפחות עד לאותה הנקודה) לגופן של הטענות העיקריות בתיק.

השאלה שצפויה לעמוד במוקד הדיון הקרוב בבית-המשפט, אם כן, היא האם התנהלותו של בן גביר בתפקיד השר לביטחון לאומי יצרה נסיבות חריגות, שהופכות את סמכות רה"מ להעביר שר מתפקידו לסמכות שחובה להפעילה (וזאת גם אם השר לא הואשם בביצוע עבירה – הנסיבות שעמדו בבסיס הלכת דרעי-פנחס).

[עד כמה מותר לשר להתערב בפעילות המשטרה?](#)

שאלת העצמאות של משטרת ישראל מהשר הממונה עליה נדונה לא אחת לאורך השנים. מצד אחד לשר יש אחריות ציבורית על מעשיה של המשטרה, ומצד שני – יש צורך חיוני לנתק את המשטרה מתפיסה פוליטית, כדי שלא יעשה שימוש לרעה בסמכויות הנרחבות שיש לה, דוגמת חיפוש, הפעלת כוח, מעצר וחקירה – נגד אזרחים.

בית-המשפט העליון נדרש לעניין זה בהרחבה במסגרת [פסק הדין](#) שניתן לפני כשנה, אשר עסק בחוקתיות של תיקון מס' 37 לפקודת המשטרה – תיקון אותו קידם חה"כ בן גביר בהליך מזורז ערב הקמת הממשלה הנוכחית. בפסק דינם מינואר 2025 הבהירו השופטים כי הפעלת סמכויות המשטרה חייבת להיעשות באופן ממלכתי ובנפרד מהמגרש הפוליטי, שכן פוליטיזציה של המשטרה עלולה להוביל, לפי ממלא מקום הנשיא דאז השופט (בדימוי) [פוגלמן](#), לאכיפת-יתר כלפי קבוצות שמתנגדות לשלטון, לשיטור-יתר או שיטור-חסר כלפי קבוצות בהתאם להשתייכותן הדתית או הלאומית, והיא עשויה אף להוביל לשימוש בכלי החקירה הפלילית נגד יריבים פוליטיים.

בית-המשפט קבע, בהתחשב בתפקידה הייחודי של המשטרה, שחיוני להבחין בין סמכות השר הממונה על המשטרה להתוות מדיניות כללית, לבין המישור הביצועי של יישום המדיניות – עליו מופקדים המפק"ל והדרג המקצועי במשטרה. השופט [סולברג](#)

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

www.idi.org.il

(כתוארו אז) הציע כמה דרכים להבחין בין מדיניות כללית של השר לבין מעורבות מבצעית אסורה מצידו של השר:

- האם מדובר במדיניות שמתייחסת לסט עקרונות רחב שמשפיע על קטגוריה או על קבוצה של מקרים, או שמא מדובר בהחלטה שתשפיע על כמה אירועים בודדים?
- האם מדובר במדיניות שמנוסחת ברמת הפשטה גבוהה ללא התייחסות להקשר קונקרטי, או שמא מדובר בהחלטה שעוסקת בניסבות ספציפיות?
- האם מדובר במדיניות צופה פני עתיד, או שמא מדובר בהחלטה שעניינה באירוע הנמצא בעיצומו או שעתיד להתרחש במועד או בתקופה ספציפיים?
- האם מדובר במדיניות שמשרטטת קווים מנחים ושמאפשרת למשטרה להפעיל שיקול דעת עצמאי בהתאם למקרה, או שמא מדובר בהחלטה שמתייחסת לאופן היישום של המדיניות, ללא מתחם של שיקול דעת עצמאי משטרתי?

אילו כללים חלים על המדיניות הכללית של השר?

בפסק הדין שעסק בתיקון מס' 37 לפקודת המשטרה, הבהירו השופטים כי כאשר השר קובע מדיניות כללית, חלים על כך מכלול כללי המשפט המינהלי. בין היתר – אסור שהחלטתו תתקבל משיקולים זרים; הוא נדרש להתבסס על תשתית עובדתית הולמת ומוצקה (שישה מתוך תשעת השופטים בתיק סברו אף כי השר אף נדרש להיוועץ במפכ"ל); חלה עליו חובה לפרסם את מדיניותו (שלושה מהשופטים בתיק אף קבעו כי ללא פרסום, אין תוקף למדיניות שקבע השר) וכן החלטתו נדרשת להיות סבירה, ואסור שתפגע פגיעה בלתי-מידתית בזכויות יסוד.

ביחס לשני תחומים רגישים במיוחד – הפגנות וחקירות – חלים כללים נוספים. חמישה מתוך תשעת השופטים בתיק סברו שהשר נדרש גם להיוועץ עם גורמי מקצוע משפטיים בקביעת מדיניות בנושא הפגנות. ביחס לחקירות, תחום שבו פוליטיזציה של הפעילות המשטרית עלולה להוביל לפגיעה חמורה בזכויותיו של החשוד – כל השופטים בתיק סברו שמעורבותה של היועצת המשפטית לממשלה בקביעת מדיניות בנושא היא חשובה, כאשר חמישה מתוך תשעת השופטים סברו שהשר מחויב להיוועץ עמה בקביעת המדיניות, וחלקם אף סברו כי נדרשת הסכמתה בתחום, בין היתר כדי להבטיח הלימה בין מדיניות החקירות למדיניות ההעמדה לדין (עליה אמונה היועצת). בשל כך אף נפסל בדעת רוב הסעיף בתיקון שקידם בן גביר לפקודת המשטרה לפיו השר יתווה את מדיניות החקירות של המשטרה, זאת לאחר שרק "שמע" את היועמ"שית.

ולבסוף, ולא פחות חשוב מכך, אם התווה השר מדיניות כללית אשר עומדת בכללים האמורים, הוא אינו רשאי לתת הנחיות פרטניות, ישירות או בעקיפין, לגבי יישומה בשטח – וזאת כדי להבטיח כי המשטרה מפעילה את סמכויותיה במקצועיות ובממלכתיות וללא השפעה פוליטית של השר. בפרט, לפי השופט **גרוסקופף**, אסור לשר להורות למשטרה, במסווה של מדיניות, לעשות בסמכויותיה שימוש בניגוד להוראות הדין, לפעול בצורה לא ממלכתית או בלתי שוויונית, או להורות לה להימנע מאכיפת הדין. הדבר רלוונטי במיוחד לתחום החקירות. אכן, לפי השופט **אלרון**, השר אינו רשאי, לא במפורש ולא במשתמע, להתערב בהחלטות המשטרה ביחס לחקירה קונקרטית.

אילו טענות עלו בדבר התנהלות חה"כ בן גביר לאורך כהונתו כשר הממונה על המשטרה?

נבקש להציג להלן מספר דוגמאות בולטות ביחס להתנהלות בעייתית של חה"כ בן גביר בזמן כהונתו כשר לביטחון לאומי. עם זאת, אין מדובר ברשימה ממצה.

ראשית, למרות שהשר עמד לכל אורך תקופת כהונתו על הצורך המשטרתי לפעול בהתאם ל"מדיניותו", פעמים רבות מדובר היה בנושאים שלא פורסמו כחלק ממדיניות כללית רשמית שלו (למשל בנוגע ל"מדיניות" שלו בנושא הרעש ממסגדים), וזאת למרות קיומה של חובת פרסום המדיניות – שנועדה למנוע מתן הנחיה אופרטיבית במסווה של מדיניות. בסוף אוגוסט 2025 [הפיץ](#) השר טיוטה של מסמך שכותרתו "מדיניות השר לביטחון לאומי – הפגנות". עם זאת, המסמך הגביל באופן ניכר את מרחב שיקול הדעת העצמאי של המשטרה, ולא התקיים לגביו הליך היוועצות תקין עם מפכ"ל המשטרה והיועצת המשפטית לממשלה.

מעבר לכך, ניכרת מעורבות פרטנית ואופרטיבית רבה מצד השר. כבר בפסק הדין בנושא תיקון מס' 37 לפקודת המשטרה, כתב השופט [סולברג](#) (כתוארו אז) כי יישום אמות המידה להבחנה בין מדיניות כללית לבין מקרים פרטניים על פעולות שביצע השר בפרק הזמן שחלף מאז הגשת העתירות בנושא התיקון לפקודת המשטרה מלמד בבירור כי לפחות בחלק מאותם מקרים חרג השר מסמכותו, משום שלא ניתן לראות את אותן פעולות כהחלטות מדיניות. כך למשל, פרסום הוראות אופרטיביות הנוגעות להתנהלות המצופה מן המשטרה באירועים ספציפיים כמו חסימת צירים מסוימים, אופן הפעלת הכוח במקרה מסוים, או חקירה ספציפית שנפתחה – אינו בגדר מדיניות כללית. אחת הדוגמאות המשמעותיות ביותר להתערבות אסורה של שר בפעילות האופרטיבית של המשטרה הייתה [מעורבותו](#) של בן גביר במבצע המשטרתי בתראבין. כפי שדיווחה זאת המשטרה בעצמה, "השר לביטחון לאומי והמפכ"ל הטילו" על כוחות המשמר הלאומי ויחידות נוספות את המשימה לפעול באופן מבצעי ונרחב בכפר תראבין שבנגב. כלומר: לא מדובר בהתוויית מדיניות כללית ועקרונית, אלא במעורבות מבצעית פרטנית, שחלה על פעילות במועד מסוים וביחס לקבוצת אזרחים מסוימת, ושנוגעת לאופן ביצוע הפעולה המשטרית.

יתרה מכך, זמן קצר לאחר שאזרח ישראלי תושב תארבין נורה במסגרת הפעילות, גיבה בן גביר את השוטר היורה באופן אוטומטי, ובכך התערב בחקירה קונקרטי, תוך שהעביר מסר לשאר שוטרי משטרת ישראל כי זוהי ההתנהלות הרצויה מבחינתו. התערבות זו לא הייתה מקרה יחיד, כאשר לפי היועמ"שית השר הפר תדיר את הדין בדבר אי התערבות או השפעה על חקירות פליליות – באופן שמעביר מסר למשטרה בדבר ההתנהלות הרצויה לשיטתו.

כמוכן, סוגיית המינויים במשטרה היא אחת מהדוגמאות המרכזיות למעורבות העמוקה של השר בפעילות המשטרה. אחד מהחששות העיקריים בעניין זה הוא ניצול סמכות המינויים של השר לקידום אינטרסים פוליטיים, יצירת "מדיניות" אסורה במסגרת תהליך המינויים וביסוס של התערבות עקיפה בפעילות המבצעית ובחקירות המשטרה. מוכר במיוחד ניסיונו (שלא צלח) של בן גביר למנוע את קידומה של סני"צ רינת סבן בשל מעורבותה בהליכים הקשורים ברה"מ וביועציו. על כך [כתב](#) בית המשפט המחוזי בירושלים כי התנהלות בן גביר העלתה "חשש סביר וממשי בדבר קיומם של שיקולים זרים ובעלי ענייניים העומדים ביסוד ההימנעות מקידומה" של סני"צ סבן.

מהי עמדתו של ראש הממשלה?

ראש הממשלה, שמיוצג באופן פרטי בעתירה, [טען](#) בתגובתו המקדמית שהוגשה לבג"ץ בחודש דצמבר 2025 מטעמו ומטעם ממשלת ישראל, כי בית-המשפט לא יכול להתערב בהחלטה על הרכבה של הממשלה הנבחרת, רק בשל עמדתו האידאולוגית של השר וניסיונו לקבוע מדיניות במשרד עליו הוא מופקד. חלק ניכר מהתגובה התמקד בטענות פרוצדורליות שונות, כולל בטענה כי לא ניתן להיעזר בעילת הסבירות כעילה להחלת ביקורת על החלטת ראש ממשלה אם להעביר שר מתפקידו, שהיא החלטה שהשיקול המכריע בעניינה הוא פוליטי-ציבורי. רה"מ טען בנוסף שכל החלטה מינהלית של השר צריכה להיבחן לגופה ובהליך נפרד בהתאם לדיני המשפט המינהלי, ולא במסגרת עתירה על כהונת השר.

בהתייחסות קצרה מאד בתגובתו המקדמית, השיב ראש הממשלה לשתיים מהטענות בדבר התנהלותו של חה"כ בן גביר. ראשית, בכל הנוגע להתייחסות הפומבית של השר לחקירות קונקרטיות של שוטרים, טוען ראש הממשלה כי "הניסיון למנוע מנבחר ציבור, שר בממשלה, את האפשרות להביע דעתו (אשר כנראה מייצגת גם רבים מבחוריו) או לתמוך בשוטרים שהינם חלק מהמערכת עליה הוא אמון (אף אם שגו במקרה כזה או אחר) פוגע בזכות היסוד של חופש הביטוי הפוליטי", ובוודאי שהדבר לא משפיע, לעמדתו, על הצורך להעביר את השר מתפקידו. שנית, בכל הנוגע למסמך מדיניות ההפגנות של השר, סבור ראש הממשלה כי "נושא ההפגנות הבלתי חוקיות המשבשות קשות את הסדר הציבורי במדינת ישראל הינו נושא המעסיק לא מעט את ממשלת ישראל ואזרחים רבים מהציבור במדינה, אשר חייהם וסדר יומם נפגעים קשות בשל מדיניות אי האכיפה אותה מובילה היועצת", וכי טיוטת המסמך שגיבש השר, המקדמת "מדיניות אותה הממשלה כולה רוצה לקדם", לא כרוכה בחריגה מתפקיד השר.

עמדתו המפורטת יותר של ראש הממשלה בעתירות הוגשה מספר ימים לפני הדיון בבג"ץ. ראש הממשלה טוען בתגובתו, בין היתר, כי סמכות מינוי שרים או העברתם מתפקידם נתונה רק לו, וכי הוא קיבל את עמדת בן גביר לפיה לא ניתנו על-ידי השר הנחיות אופרטיביות למשטרה בטרם החליט למנות אותו פעם נוספת לתפקיד השר לביטחון לאומי – החלטה שאושרה בהמשך במליאת הממשלה וברוב בכנסת. בתוך כך, רה"מ התייחס ישירות לחלק מהאירועים השונים המיוחסים לשר, וטען, למשל ביחס למינויים של השר במשטרה, כי "גם אם קיימת אי שביעות רצון כלשהי לגבי מינוי כזה או אחר... אין הדבר מקרין על כשירותו וכהונתו של השר בכללותה". ובכל מקרה, רה"מ מדגיש לאורך תגובתו כי לא ניתן להדיח שר בשל התבטאויותיו ודרך מילוי תפקידו.

מהי עמדת השר בן גביר?

במהלך חודש ינואר האחרון [הגיש](#) בן גביר תגובה מקדמית לעתירות, ובסמוך למועד הדיון [הגיש](#) גם את כתב התשובה שלו לעתירות. במסמכי תגובה אלו הוא טוען, בין היתר, כי מדובר בניסיון "להדיח שר מכהן אך משום 'דרך מילוי תפקידו' ומשום הרטוריקה הפוליטית שלו", וכי תיק זה, אותו הוא מגדיר כ"שיאו של המשבר החוקתי" פוגע בזכויות הפוליטיות של השר ובאלו שהצביעו לרשימה בה התמודד השר בבחירות האחרונות לכנסת.

עוד נטען כי האירועים המיוחסים לשר על-ידי היועצת המשפטית לממשלה לא כוללים מקרים שבהם נתן הוראה אופרטיבית למשטרת ישראל. אלא – מדובר ב"גיבוי" של נחקרים והטלת ביקורת מותרת על התנהלות מח"ש בחקירה מסוימת, "בירור" בלבד שנעשה בשטח לגבי פעילות משטרתית והסטה של כוחות שאמונים על נושא הפשיעה בחברה הערבית או רק ב-"שיח" שקיים עם קצינים בכירים במהלך אירוע. ביחס

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

www.idi.org.il

לטענות שקשורות בהתערבות אסורה בהר הבית, משיב בן גביר כי בשונה מטענת היועמ"שית, הדבר נעשה בתיאום עם רה"מ. בתוך כך, השר טוען כי חלק מהאירועים המיוחסים לו אירעו לפני שנאסר עליו בהחלטה שיפוטית להתבטא לגבי אירוע מבצעי קונקרטי, ועל כן לטענתו איסור זה לא חל עליהם.

במסמכי התגובה שלו לבג"ץ מתייחס השר גם למספר מקרים שבהם התערבו לכאורה שרים קודמים בעבודת המשטרה, אם כי לפי היועצת המשפטית לממשלה, חלקים מהתייחסות זו מתוארים ללא הקשר ובאופן בלתי-מדויק מבחינה עובדתית או משפטית, ובוודאי שאינם דומים להצטרבות ועוצמת ההתערבות האופרטיבית או ההתערבות בחקירות ספציפיות מצד השר הנוכחי.

יוער, כי במסמכי התגובה של השר לבג"ץ מתוארים מקרים בהם השר פעל בהתאם ל"מדיניות כללית" שהתווה למשטרה. כך למשל, השר שוחח לדבריו עם מפקד מחוז בנושא השוויון בטיפול בהפגנות, עיקרון שחיוני ליישמו, לטענתו, ברמת המדיניות. עם זאת, כאמור לעיל, אין בנמצא מדיניות כללית שפרסם השר לפי דין בנושא זה, ומכאן שקשה להגדיר פעילות זו כהתוויית מדיניות מותרת מצד השר.

מהי עמדת היועצת המשפטית לממשלה?

בתחילת חודש מרץ 2026 [הגישה](#) היועצת המשפטית לממשלה לבית המשפט את עמדתה המפורטת ביחס לעתירות שמבקשות להזיז את בן גביר מתפקידו. לפי היועמ"שית, השר בן גביר פועל בשיטתיות "לערער את עצמאותה של המשטרה במגוון דרכים ואמצעים, תוך ניצול לרעה של הכוח הרב שנתון בידו, והשפעה פסולה – ישירה ועקיפה – על הפעלת הכוח והחלטות אופרטיביות באירועים קונקרטיים, כולל בעניינים רגישים במיוחד, כגון חקירות פליליות קונקרטיות ומחאות נגד השלטון; וגם תוך התנהלותו בשטח באופן המציג את עצמו כמעין 'מפכ"ל עליון'. לא פחות חשוב מכך, התנהלותו יצרה לתפיסתה תודעה בקרב השוטרים לפיה הקידום שלהם תלוי בכך שיפעלו בהתאמה עם האינטרסים הפוליטיים של השר.

בעמדתה מצטיירת תמונה עגומה של התנהלות פסולה וחמורה (ולעיתים אף נסתרת מהעין) מצד השר לביטחון לאומי, אשר מתפרשת על פני מגוון תחומים הנוגעים לסמכויות המשטרה, כוללת הפרה של החלטות שיפוטיות ושל הנחיות היעוץ המשפטי לממשלה ושפותחת פתח רחב מאד לניצול לרעה של ארגון אכיפת החוק על-ידי הממשלה לטובת האינטרסים הפוליטיים והפרטיים של חבריה (בייחוד כאשר רה"מ עומד למשפט פלילי, חברי ממשלה שונים ומקורביהם נתונים לחקירות פליליות ומתקיימות מחאות רחבות היקף נגד השלטון).

במסמכי התגובה שלה לבג"ץ היועמ"שית מתייחסת לעשרות אירועים שמתארים את הפגיעה המתמשכת והקשה בעצמאות המשטרה מצידו של השר: התערבות אופרטיבית פסולה בפעילות המשטרתית ביחס להפגנות שונות נגד הממשלה (כולל התערבות אסורה ביחס לאמצעים שיופעלו וביחס למניעת קיומה של הפגנה); התערבות אופרטיבית בשטח בניגוד להחלטות הממשלה או הקבינט המדיני-ביטחוני (למשל בעניין הר הבית); התערבות בפעילות אופרטיבית ביחס לצווי הריסת בתים קונקרטיים; מעורבות בפעילות המבצעית המשטרתית בשטח תוך חיכוך עם אזרחים (ובפרט מול אזרחים ערבים) תוך יצירת קשר סיבתי בין פעילות המשטרה מול אזרחים לבין פעילותו הפוליטית; התבטאויות בעניין חקירות פליליות קונקרטיות נגד אזרחים או שוטרים (למשל מתן תמיכה שבפועל מכשירה מעשים אסורים, לדוגמה תמיכה בשוטר שהואשם בתקיפת אזרח בהפגנה או בשוטר שנחשד במרמה והפרת אמונים); יצירת דה-לגיטימציה להחלטות שיפוטיות של שופטים ממוצא ערבי (הכוללת ממד גזעני); מתן הנחיות באירועים קונקרטיים לערוך מעצרי חשודים או לנקוט צעדים נגד שוטרים, וקבלת החלטות על מינויים וסיום כהונה של שוטרים תוך החדרת שיקולים

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

www.idi.org.il

פוליטיים אסורים – באופן שמעביר מסר פסול לכלל השוטרים והקצינים במשטרה באשר למצופה מהם לצורך קידום. במסגרת זו היועמ"שית גם משיבה לתיאור העובדתי של הדברים שהציג בן גביר בהגשתו לבית המשפט, ומעמידה את הדברים על דיוקם העובדתי והמשפטי.

לעמדת היועמ"שית, לממשלה ולראש הממשלה בפרט אחריות מוגברת להבטחת פעולתה החוקית והעצמאית של משטרת ישראל, כאשר בפועל השתיקה הממושכת מצידם מעניקה רוח גבית להתנהלות השר ולגיטימציה להמשך הפגיעה הקשה ביסודות המשטריים.

סיכום

כפי שכתבה היועצת המשפטית לממשלה בעמדתה לבג"ץ, המסקנה המתבקשת היא כי יש לקבוע שהשר בן גביר אינו יכול לכהן כשר לביטחון לאומי – השר הממונה על משטרת ישראל, משום שהשר חותר באופן ישיר, קשה וייתכן בלתי הפיך תחת היסודות המשטריים עליהם הוא ממונה. ראש הממשלה טוען כי מדובר בבקשה חריגה, משום שאין בנמצא תקדים להדחת שר בשל דרך מילוי תפקידו, אלא רק כאשר התקיים הליך פלילי נגד השר (כך טוען גם השר בן גביר).

עם זאת, לפי היועמ"שית, בג"ץ קבע בעבר כי בנסיבות מסוימות, הסמכות שנתונה לראש הממשלה להעביר שר מתפקידו הופכת מסמכות שבשיקול דעת לסמכות שיש חובה להפעילה. לעמדתה, אפשרי שהתנהגות של שר במקרה מסוים תהיה חמורה במידה קיצונית כל-כך – בפרט כאשר חלה פגיעה בערכי היסוד החוקתיים של מדינת ישראל, עד שיהיה זה בלתי-סביר באופן קיצוני לאפשר לו להמשיך בכהונה, ומכאן שסמכות ראש הממשלה להעביר שר מתפקידו תהפוך לחובה מינהלית. לתפיסתה, המצב שנוצר ביחס לבן גביר הוא חריג וחמור באופן קיצוני – ואף חמור מהמצבים שנדונו בעבר בבג"ץ – שכן אין מדובר בדיון על עברו הפלילי של שר בלבד, אלא על צורך ממשי להפסיק את הפגיעה בערכי היסוד הגרעיניים של הדמוקרטיה הישראלית ובזכויות אדם.

כעת ניצבת לפתחו של בית-המשפט השאלה – האם הפגיעה הממשית, המתמשכת והמצטברת של השר בעצמאותה של המשטרה מחייבת את ראש הממשלה להעבירו מתפקידו, במובן זה שהימנעות מכך תהא בלתי-סבירה באופן קיצוני.